PROVINCIE GELDERLAND

24 maart 1987 - nr. MW87.7041-MW42-01

Grondwateronttrekking Parenco B.V.
in de gemeente Renkum (Renkum 7)

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

gezien

de aanvraag van Parenco B.V. d.d. 11 juni 1985, met bijlagen, om uitbreiding van vergunning als bedoeld in artikel 14, lid 1, van de Grondwaterwet;

in aanmerking nemend

dat de aanvraag vergezeld van het rapport van de Technische Commissie Grondwaterbeheer d.d. 21 april 1986, nr. GW2073/-/6, van 18 augustus tot en met 18 september 1986 op de secretarie van de gemeenten Arnhem, Heteren, Renkum, Wageningen en Ede voor een ieder ter inzage heeft gelegen en dat daarvan openbare kennisgeving is gedaan;

dat blijkens de brief van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem d.d. 6 oktober 1986, nr. 606172/RO/HB, gedurende de daarvoor gestelde termijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning geen schriftelijk bezwaren zijn ingebracht;

dat blijkens de brief van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heteren d.d. 19 september 1986, nr. 46345-II-4, gedurende de daarvoor gestelde termijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning één schriftelijk bezwaar is ingebracht door [redacted 5.1.2e] bij zijn brief van 20 augustus 1986, ingekomen op 21 augustus 1986;

dat blijkens de brief van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Renkum d.d. 22 september 1986, nr. 82170/I, gedurende de daarvoor gestelde termijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning schriftelijk bezwaren zijn ingebracht door:

1 De Veluwse Nutsbedrijven N.V. te Apeldoorn, hierna te noemen: VNB, bij haar brief van 17 september 1986, nr. HKAR/mh, ingekomen op 18 september 1986;

2 [redacted 5.1.2e] als privépersoon en tevens als medewerker van het Gemeentelijk Gas-, Elektriciteits- en Waterbedrijf Arnhem, hierna te noemen GEWAB, bij zijn brief van 8 september 1986, nr. T1/ PW, ingekomen op 17 september 1986;

21 APR. 1987 verzonden

3 Burgemeester en Wethouders van Arnhem, hierna te noemen gemeente Arnhem, bij hun brief van 16 september 1986, ingekomen op 18 september 1986, nader aangevuld bij hun brief aan Gedeputeerde Staten van 6 oktober 1986, nr. 606172/RO/HB;
4 de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, bij haar brief van 16 september 1986, ingekomen op 18 september 1986;
5 de Gelderse Milieufederatie te Arnhem, hierna te noemen de federatie, bij haar brief van 17 september 1986, nr. 86238, ingekomen op 18 september 1986;
6 het Directoraat Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg in Gelderland van het ministerie van Landbouw en Visserij te Arnhem, hierna te noemen directoraat, bij zijn brief van 17 september 1986, nr. 8684 NMF/vB, ingekomen op 17 september 1986;
7 "Vijf dorpen in het groen" te Renkum, bij zijn brief van 13 september 1986, ingekomen op 16 september 1986;
8 de Stichting Milieuwerkgroepen Ede te Bennekom, bij haar brief van 14 september 1986, ingekomen op 16 september 1986;
9 de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, hierna te noemen natuurmonumenten, bij haar brief van 28 augustus 1986, nr. NS/GN, ingekomen op 29 augustus 1986;
10 [redacted] bij zijn brief van 1 september 1986, ingekomen op 2 september 1986;
11 het zuiveringsschap Veluwe te Apeldoorn, hierna te noemen zuiveringsschap, bij zijn brief van 10 juli 1986, ingekomen op 11 juli 1986;
12 [redacted] bij zijn brief van 17 september 1986, ingekomen op 19 september 1986;

dat blijkens de brief van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wageningen d.d. 23 september 1986, nr. 5002, gedurende de daarvoor gestelde termijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning geen schriftelijke bezwaren zijn ingebracht;

dat blijkens de brief van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ede d.d. 26 september 1986, nr. ABZ G 8448, gedurende de daarvoor gestelde termijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning één schriftelijk bezwaar is ingebracht door de Stichting Milieuwerkgroepen Ede te Bennekom, bij haar brief van 14 september 1986, ingekomen op 16 september 1986;

dat [redacted] bezwaar maakt tegen de onderhavige aanvraag daar Gedeputeerde Staten van Gelderland in het verleden in adviezen aan ministeries hebben benadrukt dat een beperking van waterwinning op de Zuidelijke Veluwezoom gewenst is;

dat [redacted] overigens van mening is dat de gebruikte gegevens en de nauwkeurigheid van de gegevens niet volledig zijn gepresenteerd in het rapport van de dienst Grondwaterverkenning TNO (DGV/TNO) en dat geen gevoeligheidsanalyse is uitgevoerd, zodat de grenzen van veranderingen in de grondwaterstanden niet bekend zijn;

dat de invloed van grondwateronttrekkingen bij extreem lage natuurlijke grondwaterstanden moet worden onderzocht, dat kwantificering van de kwaliteitsverandering in de Betuwe als gevolg van de winning aangegeven moet worden, dat de seizoensfluctuaties aangegeven moeten worden en dat de invloed van de maximale stromingssnelheid van de verschillende punten ontbreekt;

dat naast het rapport van DGV/TNO [redacted] het verstandig acht een contra-expertise uit te laten voeren;

dat de in het DGV/TNO-rapport gepresenteerde algorithme in de Pascal-taal beter in een blokschema zou kunnen worden weergegeven, dat ook aan niet Pascal-onderlegden inzicht verschaft;

dat [redacted] dan ook van mening is dat het niet mogelijk is nu al een eindoordeel te vormen omtrent de aanvraag;

dat de VNB constateert dat volgens het Tweede Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening (SDIV) waar nodig grondwater bestemd dient te worden voor huishoudelijk gebruik en voor die produktieve doeleinden waarvoor een hoge kwaliteit een voorwaarde is, dat in het concept-Grondwaterplan wordt gesteld dat bij schaarste aan grondwater voorrang gegeven wordt aan de vraag voor processen waarbij goede kwaliteit essentieel is en dat in het ontwerp gesteld wordt dat vaak onvoldoende wordt afgewogen of er alternatieven zijn als gevolg van onvoldoende gebruikmaking van kennis van de procestechniek en de geringe kosten van grondwaterwinningen en dat volgens het SDIV en andere door provincie en Rijk uitgevoerde studies blijkt dat het totaal aan grondwateronttrekkingen in dit gebied de winbaar te achten hoeveelheid overschrijdt;

dat indien de tijdelijke vergunning voor pompstation Ede niet wordt omgezet in een definitieve vergunning en geen vergunning verleend wordt voor pompstation Oosterbeek er volgens de VNB op de korte termijn een tekort ontstaat in de dekking van de drinkwatervoorziening, hetgeen kan resulteren in aanvoer van elders tegen hoge kosten of het gebruik van water voor de drinkwatervoorziening van ongewenste kwaliteit, ook tegen hoge kosten;

dat de VNB van mening is dat in dit gebied alleen vergunningen verleend mogen worden indien hoge kwaliteit vereist is en indien geen alternatieven aanwezig zijn, hetgeen niet voor Parenco geldt;

dat de VNB dan ook bezwaar heeft tegen de onderhavige aanvraag, daar
- uit beschikbare informatie nergens blijkt dat van oppervlaktewater en/of oeverinfiltraat niet door Parenco gebruik kan worden gemaakt;
- Parenco voor grondwater kiest alleen uit financiële overwegingen, waarbij de VNB verwijst naar de Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken te Maastricht waar deels Maaswater en deels oeverinfiltraat wordt gebruikt;
- provincie en Rijk het gebruik van grondwater voor koeling minder gewenst vinden en terwijl in 1985 volgens de provinciale gegevens 1.200.000 m^3 grondwater werd gebruikt voor koeling;

- het verschil in de gegeven investeringskosten tussen gebruik van grondwater (ƒ 300.000,--) en voor gebruik van oevergrondwater (ƒ 1.850.000,--) volgens de VNB te groot is, zeker in vergelijking tot de kosten van een puttenveld in de Betuwe (ƒ 2.200.000,--) waarbij geen inzicht wordt gegeven in de specificatie van deze totaalkosten;
- gezien de problematiek in dit gebied, een voorkeur op basis van kosten nauwelijks relevant mag zijn, vooral in vergelijking tot de totale kosten van de bouw van de nieuwe papierfabriek (ƒ 400.000.000,-- tot ƒ 500.000.000,--);

dat de VNB dan ook van mening is dat Parenco haar hele bedrijfsvoering moet afstemmen op het gebruik van oppervlaktewater en/of oeverinfiltraat, tenzij alsnog wordt aangetoond dat dat absoluut niet mogelijk is en dat bij overschakeling op oppervlaktewater en/of oeverinfiltraat plus beëindiging van de winning aan de Beukenlaan met 1.300.000 m^3 per jaar een aanzienlijk gunstigere situatie ontstaat voor de beken en dat bovendien meer water gereserveerd kan worden voor de drinkwatervoorziening van deze regio;

dat de gemeente Arnhem een gedetailleerder onderzoek gewenst acht, met name in dit moeilijke, gestuwde gebied, daar op het pompstation Oosterbeek, waarvoor eveneens een vergunningaanvraag in procedure is, een geïmproviseerde pompproef gehouden is, terwijl bij Parenco zelfs geen pompproef is gehouden en dus de gehanteerde bodemconstanten discutabel zijn en de berekeningen een grote nauwkeurigheid suggereren, die er dan ook niet is;

dat de gemeente Arnhem zich afvraagt waarom voor beide vergunningaanvragen niet eenzelfde rekenmethode is toegepast daar voor het pompstation een zeer geschematiseerd model gemaakt is, terwijl voor Parenco een verfijnd model is gemaakt;

dat de gemeente Arnhem een onderbouwing mist voor de relatie tussen de grondwaterstandsverlaging en de beekafvoeren, een verhandeling mist over de onderhoudstoestand van de beken daar het onderhoud van invloed is op afvoer van de beken en de invloed van andere onttrekkers op de beken mist zoals van de pompstations La Cabine en Ede en de papierfabriek Schut;

dat geen melding wordt gemaakt van de relatieve afvoervermindering van de beken in natte jaren en hoe groot de toename van de periode is dat de beek droog staat en dat niet wordt aangegeven waaruit de schade bestaat als de grondwaterstand een paar centimeter daalt zodat het dan ook volgens de gemeente Arnhem niet mogelijk is compenserende maatregelen te ontwerpen;

dat de gemeente Arnhem opmerkt dat het periodiek droog staan van de beken overigens ook door andere zaken wordt veroorzaakt;

dat, indien ervan uitgegaan wordt dat het watergebruik weinig beperkt kan worden en het betrekken van water van grote afstand of het zuiveren van oppervlaktewater niet in aanmerking komen, het volgens de gemeente Arnhem de voorkeur verdient het onderzoek te verfijnen en compensatie van eventuele schade als alternatief in de beschouwingen te betrekken;

dat de gemeente Arnhem het niet gewenst acht dat een industrie op grote afstand water gaat winnen maar dat dit door een waterleidingbedrijf moet worden geleverd, vooral indien er weinig verschil in de kosten is en dat een winning van Parenco in de Betuwe dan ook ongewenst is;

dat de gemeente Arnhem dan ook bezwaar heeft tegen het nemen van een beslissing op de onderhavige aanvraag op basis van het thans voorliggende materiaal;

dat de gemeente Arnhem het betreurt dat het GEWAB niet over de aanvraag van Parenco is geïnformeerd, terwijl zij meent dat het GEWAB er wel belang bij hebben;

dat het bezwaar van [redacted] 5.1.2e gelijkluidend is aan dat van de gemeente Arnhem;

dat de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de federatie en vijf dorpen in het groen constateren dat de huidige winningen al een aanzienlijke grondwaterstandsdaling tot gevolg hebben;

dat het directoraat constateert dat, blijkens gegevens van de provinciale dienst Waterbeheer, in 1984 ten gevolge van de reeds bestaande onttrekkingen de daling van het grondwater in nagenoeg de gehele Zuidelijke Veluwezoom meer dan 20 cm bedroeg in het bovenste watervoerende pakket en dat de afgelopen jaren de afvoer van de beken sterk verminderd is en soms zelfs stagnatie en droogvallen optraden, in afwijking van de natuurlijke, permanente watervoerendheid voordien en dat de grondwaterstandsdaling als gevolg van de onderhavige aanvraag cumuleert met de reeds optredende daling;

dat de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de federatie, het directoraat, vijf dorpen in het groen en natuurmonumenten van mening zijn dat de onderhavige uitbreiding in strijd is met het rijksbeleid en het provinciale beleid dat voor dit gebied geldt;

dat de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de federatie, vijf dorpen in het groen, de Stichting Milieuwerkgroepen Ede van mening zijn dat er voor Parenco alternatieven aanwezig zijn dan wel dat alternatieven onderzocht moeten worden, waarbij water van een andere kwaliteit gebruikt wordt;

dat het zuiveringsschap bezwaar heeft tegen de onderhavige aanvraag, tenzij aan de vergunning de voorwaarde wordt verbonden dat de winning aan de Beukenlaan (Renkum 8) wordt beëindigd;

dat de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de federatie, vijf dorpen in het groen en de Stichting Milieuwerkgroepen Ede van mening zijn dat in dit gebied gestreefd moet worden naar beëindiging van onttrekkingen en dat de provincie het gehele vergunningenbestand op de Zuid-Veluwe op korte termijn moet herzien, om te streven naar een herstel van de beken en dat staking van de onttrekking aan de Beukenlaan geen reden mag zijn de ontstane ruimte op te vullen;

dat het directoraat van mening is dat de mogelijkheid een nieuwe onttrekking te compenseren door bestaande vergunningen te beperken niet adequaat is, daar het beperkingen inhoudt van meestal slechts gedeeltelijk benutte vergunningen;

dat 5.1.2e bezwaar heeft tegen de onderhavige aanvraag daar schade ontstaat aan de flora, in het bijzonder aan het bomenbestand en de wateronttrekkingen door privé-huishoudens nadelig beïnvloed worden;

dat 5.1.2e pro forma bezwaar indient en dat nadere gegevens omtrent de redenen van het bezwaar zo spoedig mogelijk worden nagezonden;

gezien

het proces-verbaal van het verhandelde van de op 10 oktober 1986 in het gemeentehuis van Renkum gehouden openbare zitting, bedoeld in artikel 20 van de Grondwaterwet;

overwegende

dat tijdens deze zitting het GEWAB gebruik heeft gemaakt van de in artikel 20 van de Grondwaterwet omschreven mogelijkheid om een bezwaarschrift in te dienen, welke gelijkluidend is aan dat van de gemeente Arnhem;

dat aanvrager verzoekt om de hem bij besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 1 november 1983, nr. WB1849/5-WB4202, verleende vergunning voor het onttrekken van maximaal 1.200.000 m^3 grondwater per kwartaal en 4.400.000 m^3 per jaar op de percelen van de kadastrale gemeente Renkum, sectie D, nrs. 2023, 2034 en 2614, zodanig uit te breiden dat een waterwinning mogelijk wordt van maximaal 1.600.000 m^3 grondwater per kwartaal en 6.000.000 m^3 per jaar op de percelen van voornoemde kadastrale gemeente sectie D, nrs. 2023, 2034, 2614, 2136, 1203 en 2022;

dat deze uitbreiding dient om in een stijgende behoefte aan proceswater te voorzien, in verband met de uitbreiding van de papierfabricage met een tweede papiermachine;

dat voor de inwerkingtreding van de tweede papierfabricage de produktie van Harten B.V. aan de Beukenlaan (Renkum 8) gestaakt zal worden, hetgeen tot gevolg heeft dat de grondwaterbehoefte ter plaatse van de Beukenlaan afneemt met 1.300.000 m^3 per jaar;

dat de gemeente Renkum op de Beukenlaan een vergunning heeft voor 1.500.000 m^3 grondwater per jaar, welke dient voor de watervoorziening van Harten B.V. en Vredestein;

gezien

het eerdergenoemde rapport van de Technische Commissie Grondwaterbeheer d.d. 21 april 1986 waarin de gevolgen zijn aangegeven van een onttrekking van 1.600.000 m^3 grondwater per jaar voor een drietal alternatieven, te weten:

1 een onttrekking uit het 2e watervoerende pakket ter plaatse van het fabrieksterrein van Parenco;
2 een onttrekking uit het 2e watervoerende pakket in de Betuwe op circa 1,5 km ten zuiden van de papierfabriek;
3 een onttrekking in het eerste watervoerende pakket, op korte afstand ter plaatse van de fabriek (oeverinfiltratie);

overwegende

dat de commissie tot de navolgende conclusies komt:
- dat een onttrekking uit het tweede watervoerende pakket ter plaatse van het fabrieksterrein nauwelijks een nadelige invloed uitoefent op de gewassenopbrengst;
- dat zo'n onttrekking een afvoervermindering van de Heelsumse beek en Renkumse beek veroorzaakt, hetgeen tot gevolg heeft dat in perioden met een geringe afvoer er procentueel gezien een aanmerkelijke afvoervermindering kan optreden terwijl de perioden zonder afvoer langer zullen duren;
- dat een verdere intensivering van de waterwinning alleen toelaatbaar wordt geacht als de belangen van natuur en landschap niet worden geschaad;
- dat verdere uitbreiding van de grondwaterwinning op de zuidelijke Veluwezoom voorshands niet gewenst is, gezien de regionale problemen met betrekking tot de totale winningsomvang;
- dat voldoende inzicht in de gevolgen van alle onttrekkingen samen op de hydrobiologische en natuurwetenschappelijke waarden van met name de beken momenteel ontbreekt;
- dat het gewenst is de gevolgen van de maximaal volgens vergunning toegestane onttrekkingen op dit gebied nauwkeuriger aan te geven;
- dat de overige, in dit gebied aanwezige beken geen nadelige gevolgen ondervinden door de onderhavige winning;
- dat overige bij het grondwater betrokken belangen geen nadelige gevolgen ondervinden door de onderhavige winning, dan wel technisch op eenvoudige wijze ondervangen kunnen worden;
- dat de invloed van de onttrekking ten behoeve van Harten B.V. aan de Beukenlaan (Renkum 8) een grotere nadelige invloed heeft op de watervoerendheid van de beken dan de gevraagde uitbreiding van Parenco B.V. en
- dat, ingeval een vergunning verleend wordt, de commissie het gewenst acht de op naam van de gemeente Renkum staande vergunning voor Renkum 8 wordt teruggebracht tot de werkelijke onttrekkingsomvang nadat de onttrekking voor Harten B.V. is beëindigd;

overwegende vervolgens

dat het provinciaal beleid ten aanzien van het onttrekken van grondwater in het gebied op de Zuidelijke Veluwezoom erop is gericht om de Heelsumse- en Renkumse beken in dit gebied op natuurlijke wijze watervoerend te houden;

dat, gezien het vorenstaande, terughoudendheid dient te worden betracht ten aanzien van verlening van vergunning voor grondwateronttrekking in dit gebied;

dat aan de kwaliteit van het te gebruiken water hoge eisen worden gesteld, terwijl het water bovendien van constante kwaliteit moet zijn;

dat, naast de huidige grondwaterwinning, een onttrekking uit het tweede watervoerende pakket in de Betuwe dan wel een onttrekking in het eerste watervoerende pakket, op korte afstand ter plaatse van de fabriek (oeverinfiltratie) geen haalbare alternatieven zijn vanwege de daaraan verbonden kosten;

dat de positieve invloed op de grondwaterstand ter plaatse van de sprengenkoppen van een vermindering van de vergunningshoeveelheid van 1.300.000 m^3 per jaar voor Renkum 8 de invloed van de onderhavige aanvraag compenseert dan wel overtreft;

dat het watergebruik per ton papier verder wordt teruggebracht van 26 m^3 tot maximaal 15 m^3/ton papier, hetgeen ruim onder het landelijk gemiddelde ligt;

dat op basis van het vorenstaande, uitbreiding van de grondwaterwinning bij Parenco B.V. kan worden toegestaan, zonder dat eerdere beleidsuitspraken op het terrein van het kwantitatieve grondwaterbeheer worden aangetast;

overwegende ten aanzien van de ingebrachte bezwaren

dat [redacted] niet op de hoorzitting aanwezig is geweest en dat de nadere gegevens omtrent de redenen van het bezwaar, ondanks een telefonisch verzoek op 16 oktober 1986 om deze zo spoedig mogelijk aan Gedeputeerde Staten kenbaar te maken, tot op heden niet zijn ontvangen;

dat het bezwaar van [redacted] dan ook als niet ontvankelijk moet worden beschouwd;

dat een groot deel van de gebruikte gegevens gepresenteerd zijn in het DGV/TNO-rapport en dat in dat rapport tevens een gevoeligheidsanalyse is weergegeven;

dat het uitvoeren van een contra-expertise niet nodig wordt geacht, daar het onderzoek is opgesteld in overleg met de Technische Commissie Grondwaterbeheer en de provinciale dienst Waterbeheer, zodat de gehanteerde uitgangspunten en de resultaten als de meest waarschijnlijke kunnen worden beschouwd;

dat de resultaten van het onderzoek voldoende gedetailleerd zijn dat het mogelijk is een beslissing te nemen op de aanvraag;

dat een kwaliteitsverandering van het grondwater van het eerste watervoerende pakket ten zuiden van de Rijn niet zal optreden, indien bij een positieve beschikking op de onderhavige aanvraag gelijktijdig de vergunningshoeveelheid voor Renkum 8 wordt verminderd met 1.300.000 m^3 per jaar;

dat alternatieven voor grondwaterwinning onderzocht zijn, doch dat deze niet haalbaar zijn;

dat het winnen van grondwater op grote afstand niet het alleen-recht is van de openbare drinkwatervoorziening;

dat aan het bezwaar van het zuiveringsschap wordt tegemoet gekomen door middel van de beschikking van Gedeputeerde Staten d.d. 24 maart 1987, nr. MW87.7041-MW4201, omtrent het gedeeltelijk intrekken van de vergunning voor Renkum 8;

dat de natuurlijke grondwaterstandsfluctuaties in dit gebied zeer groot zijn (enkel meters);

dat de vermindering van de afvoeren en het droogvallen van de beken niet alleen kan worden toegeschreven aan de grondwaterstandsverlagingen ten gevolge van de grondwateronttrekkingen;

dat de afvoerverminderingen in de zeventiger jaren voor een belangrijk deel toegeschreven dienen te worden aan de slechte onderhoudssituaties van de beken en aan de aanzienlijk beneden het gemiddelde gebleven hoeveelheden neerslag in die jaren;

dat een soortgelijke droge periode zich heeft voorgedaan in de periode 1916 tot 1922, in welke periode delen van de beken ook droog hebben gestaan;

dat de beken sinds een paar jaar weer watervoerend zijn nadat de onderhoudstoestand verbeterd is en de neerslag weer is toegenomen;

dat inwilliging van de onderhavige aanvraag niet in strijd is met het rijksbeleid en het provinciale beleid, indien de vergunning voor Renkum 8 gedeeltelijk wordt ingetrokken, daar de kwetsbare objecten in het gebeid niet zullen worden geschaad, er hoge eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het water, er sprake is van een rationeel watergebruik en dat het niet mogelijk is de verschillende papierfabrieken met elkaar te vergelijken ten aanzien van de kwaliteitseisen, daar deze sterk afhankelijk zijn van vele factoren;

dat het beleid ten aanzien van onder andere het beperken van grondwaterwinnigen met betrekking tot het watervoerend houden van de beken is weergegeven in het rapport "Beleid op de korte termijn voor het onttrekken van grondwater in Renkum en Wageningen";

dat Gedeputeerde Staten dit beleid ook uitvoeren, hetgeen mede geleid heeft tot een aanzienlijke verkleining van het vergunningenbestand in het onderhavige gebied;

dat Gedeputeerde Staten de problematiek ten aanzien van de openbare drinkwatervoorzienig, die in dit gebied aan de orde is, onderkennen, doch dat voor de onderhavige aanvraag rekening moet worden gehouden met de plaatsgebondenheid van deze winning, hetgeen minder het geval is voor de openbare drinkwatervoorziening;

dat in dit gebied de aanwezige flora geen schade zal ondervinden van de onderhavige aanvraag, daar deze niet afhankelijk is van de grondwaterstand, maar van het zogenaamde hangwater;

dat eventuele schade aan onttrekkingen van privé-huishoudens door middel van een voorschrift ondervangen kan worden;

dat het GEWAB op de hoogte is gesteld van de onderhavige aanvraag door middel van een afschrift van de brief van Gedeputeerde Staten aan Burgemeester en Wethouders van Arnhem;

dat, het totaal overziende, het bezwaar van het zuiveringsschap gegrond dient te worden verklaard, het bezwaar van 5.1.2e ten aanzien van schade aan privé-onttrekkingen gegrond dient te worden verklaard en voor het overige ongegrond dient te worden verklaard en dat de bezwaren van de VNB, 5.1.2e, het GEWAB, Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem, de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de federatie, het directoraat, vijf dorpen in 't groen, de Stichting Milieuwerkgroepen Ede, 5.1.2e en natuurmonumenten ongegrond dienen te worden verklaard;

mede gezien

het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 24 maart 1987, nr. MW87.7041-MW4201, waarbij de op naam van de gemeente Renkum staande vergunning voor Renkum 8 wordt teruggebracht van 1.500.000 m^3 per jaar tot 200.000 m^3 per jaar;

het advies van de Provinciale Commissie voor het Waterbeheer d.d.24 februari 1987, nr. PCW87.7-WB4201, waaruit blijkt dat een meerderheid van de commissie van mening is dat de gevraagde vergunning verleend kan worden mits de vergunning voor Renkum 8 gedeeltelijk wordt ingetrokken en dat een minderheid adviseert geen vergunning te verlenen gezien de problematiek rond de watervoerendheid van de in het gebied voorkomende beken en het tekort in de dekking van de openbare drinkwatervoorziening in het gebied;

overwegende ten slotte

dat het uit een oogpunt van goed grondwaterbeheer overigens niet is te verwachten dat de door de Grondwaterwet te beschermen belangen, door verlening van de gevraagde vergunning onder voorschriften, zullen worden geschaad;

Gelet op de betrokken artikelen van de Grondwaterwet;

HEBBEN BESLOTEN

I 5.1.2e in zijn bezwaarschrift niet-ontvankelijk te verklaren.

II Het bezwaar van het Zuiveringsschap Veluwe te Apeldoorn gegrond te verklaren.

III Het bezwaar [redacted] ten aanzien van schade aan onttrekkingen van privé-huishoudens gegrond te verklaren en voor het overige ongegrond te verklaren.

IV De bezwaren van de Veluwse Nutsbedrijven N.V. te Apeldoorn, [redacted] het Gemeentelijk Gas-, Elektriciteits- en Waterbedrijf Arnhem te Arnhem, Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem, de Werkgroep Milieuzorg Wageningen, de Gelderse Milieufederatie te Arnhem, het Directoraat Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg in Gelderland van het ministerie van Landbouw en Visserij te Arnhem, vijf dorpen in 't groen te Renkum, de Stichting Milieuwerkgroepen Ede te Bennekom, de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland te 's-Graveland en [redacted] ongegrond te verklaren;

V Aan Parenco B.V. onder intrekking van de bij besluit van 1 november 1983, nr. WB1849/5-WB4202 verleende vergunning, vergunning te verlenen tot het onttrekken van water aan de bodem op de percelen van de kadastrale gemeente Renkum, sectie D, nrs. 2023, 2034, 2614, 2136, 1203 en 2022 ten behoeve van de papierfabricage tot maximaal 1.600.000 m^3 grondwater per kwartaal en 6.000.000 m^3 per jaar, een en ander onder de voorschriften zoals vermeld in de bij dit besluit gehechte en gewaarmerkte staat van voorschriften.

VI Punt V van deze beschikking in werking te laten treden met ingang van de dag nadat punt II van het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 24 maart 1987, nr. MW87.7041-MW4201 in werking is getreden.

Afschrift, onder vermelding dat van dit besluit beroep open staat op de Kroon binnen dertig dagen na verzending van deze beschikking, aan:

- Het Zuiveringsschap Veluwe, Postbus 9030, 7300 EN Apeldoorn.
- [redacted]
- De Veluwse Nutsbedrijven N.V., Postbus 250, 7300 AG Apeldoorn.
- [redacted].
- Het Gemeentelijk Gas-, Elektriciteits- en Waterbedrijf Arnhem, Postbus 30, 6800 LD Arnhem.
- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem, Postbus 9029, 6800 EL Arnhem.
- De Werkgroep Milieuzorg Wageningen, Churchillweg 71, 6707 JD Wageningen.
- De Gelderse Milieufederatie, Jansbuitensingel 3, 6811 AA Arnhem.
- Het Directoraat Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg in Gelderland van het ministerie van Landbouw en Visserij, Postbus 9079, 6800 ED Arnhem.
- Vijf dorpen in 't groen, Beukenlaan 33, 6871 CK Renkum.
- De Stichting Milieuwerkgroepen Ede, Bosweg 31, 6721 HM Bennekom.
- De Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland.

- [redacted]
- [redacted]

Gedeputeerde Staten voornoemd
overeenkomstig de geparafeerde minuut
de griffier der Staten

[redacted]

kopie
- [redacted] Technische Commissie Grondwaterbeheer, Postbus 20907, 2500 EX 's-Gravenhage.
- Dienst Milieu en Water (4.2)
- [redacted]

coll. P/x
code: 2/ez/sm/87A

PROVINCIE GELDERLAND

Staat van voorschriften als bedoeld in punt IV van het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland d.d. 24 maart 1987, nr. MW87.7041-MW4201, waarbij op grond van artikel 14 van de Grondwaterwet, vergunning is verleend aan Parenco B.V. te Renkum, voor grondwateronttrekking te Renkum.

1 De filters van nieuw te boren pompputten mogen niet verder reiken dan tot NAP-115 m.

2 De grondwaterstand in 2 aanwezige peilbuizen dienen te worden waargenomen en geregistreerd op de 14e en 28e dag van elke maand, dan wel, indien deze op een zaterdag vallen op de daaraan voorafgaande werkdag en indien op een zon- of feestdag op de eerstvolgende werkdag.

3 De onder 2 genoemde gegevens dienen jaarlijks gelijktijdig met de geregistreerde onttrokken hoeveelheden grondwater naar de directeur van de provinciale dienst Waterbeheer te worden gezonden.

4 Ingeval de watervoorziening van andere grondwateronttrekkers in de omgeving wordt verstoord als gevolg van de onderwerpelijke onttrekking, dienen onmiddellijk maatregelen te worden genomen.

5 Bij definitieve beëindiging van de onttrekking aan één of meer putten dien(t)en de put(ten) zodanig te worden gedicht dat de geperforeerde bodem in de oude situatie wordt hersteld; het tijdstip van dichten dient ten minste 5 dagen vooraf te worden gemeld aan de directeur van de provinciale dienst Waterbeheer.

Behoort bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland,
d.d. 24 maart 1987, nr. MW87.7041-MW4201.

Mij bekend,
de griffier der Staten

[redacted] 5.1.2e

vs 2 + 3 vervallen!

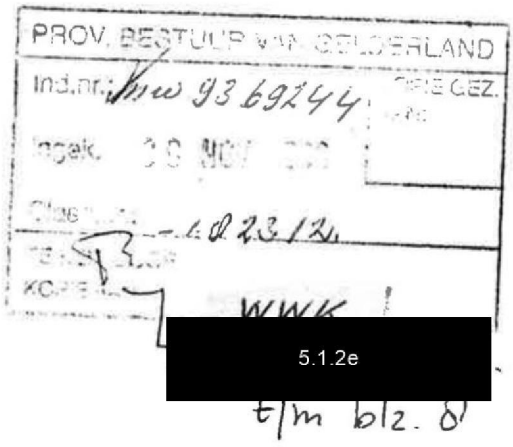
coll. P/x
code: 2/ez/sm/0271A

Raad van State

PARENCO HVL

No. G06.87.0467.

Datum uitspraak: 15 september 1993

t/m blz. 8

AFDELING VOOR DE GESCHILLEN VAN BESTUUR

Uitspraak in het geschil tussen:

1. 5.1.2e
2. Veluwse Nutsbedrijven N.V. te Apeldoorn;
3. Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen te Renkum;
4. Stichting Milieuwerkgroepen Ede te Bennekom en
5. de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Gelderland (appellanten)

en

gedeputeerde staten van Gelderland (verweerders).

Overzicht van het geschil

Bij besluit van 24 maart 1987, no. MW87.7041-MW42-01, hebben verweerders aan Parenco B.V. onder intrekking van de bij besluit van 1 november 1983, no. WB1849/5-WB4202 verleende vergunning, vergunning verleend tot het onttrekken van water aan de bodem op de percelen kadastraal bekend gemeente Renkum, sectie D, nos. 2023, 2034, 2614, 2136, 1203 en 2022 ten behoeve van de papierfabricage tot maximaal 1.600.000 m3 grondwater per kwartaal en 6.000.000 m3 per jaar, een en ander onder de voorschriften zoals vermeld in de aan het besluit gehechte en gewaarmerkte staat van voorschriften.
Het besluit van verweerders van 24 maart 1987 is aan deze uitspraak gehecht.

Tegen dit besluit hebben 5.1.2e de Veluwse Nutsbedrijven N.V., de Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen, de Stichting Milieuwerkgroepen Ede en de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Gelderland, daartoe gemachtigd door de Minister van Landbouw en Visserij in zijn hoedanigheid van verantwoordelijk bewindsman voor het Rijksbeleid inzake de kwaliteit van natuur en ecosystemen in het landelijk gebied, beroep ingesteld bij de Kroon.
De beroepschriften zijn aan deze uitspraak gehecht.

Desgevraagd hebben verweerders een verweerschrift en de Commissie Grondwaterbeheer een ambtsbericht ingediend.

Het geschil is op 18 mei 1993 behandeld in een openbare vergadering van de Afdeling, waarin appellant sub 2, vertegenwoordigd door 5.1.2e, appellante sub 4, vertegenwoordigd door 5.1.2e, appellant sub 5, vertegenwoordigd door 5.1.2e, en verweerders, bij monde van 5.1.2e hun standpunten nader hebben uiteengezet.
Voorts is als belanghebbende gehoord Parenco B.V., vertegenwoordigd door 5.1.2e Appellanten sub 1 en 3 zijn niet verschenen.

In rechte

Het geschil is aanhangig gemaakt door beroepen op de Kroon. Ingevolge artikel 1, eerste lid, van de Tijdelijke wet Kroongeschillen is evenwel de Afdeling met de beslissing van het geschil belast.

Bij hun bestreden besluit hebben verweerders aan Parenco B.V. onder intrekking van de bij besluit van 1 november 1983 verleende vergunning, vergunning onder voorschriften verleend tot het onttrekken van water aan de bodem op enige nader genoemde percelen in de gemeente Renkum ter plaatse van de bedrijfsvestiging aan de Veerweg, (winning Renkum 7) ten behoeve van de papierfabricage tot maximaal 6.000.000 m^3 per jaar.
Deze beslissing betekent een uitbreiding van de vergunde onttrekkingshoeveelheid met 1.600.000 m^3 per jaar.
In dit bestreden besluit is tevens bepaald dat de vergunde grondwaterwinning aan de Beukenlaan (winning Renkum 8) ter grootte van 1.500.000 m^3 per jaar, met de inwerkingtreding van deze vergunning met 1.300.000 m^3 per jaar wordt verminderd tot 200.000 m^3 per jaar.
Appellanten kunnen zich niet met dit besluit verenigen.
Enkelen van hen hebben ten eerste als formeel bezwaar aangevoerd dat verweerders niet of nauwelijks op de door hen gemaakte bezwaren zijn ingegaan.
Appellanten hebben voorts betoogd dat deze uitbreiding van de winningshoeveelheid strijdig is met het Rijks- en provinciaal beleid ter zake.
Zij vrezen een afbreuk van de natuurwetenschappelijke waarden in het gebied van de onttrekking en elders in verband met de nadelige consequenties van de winning voor de waterafvoer van de Renkumse en Heelsumse beken.
Appellanten hebben verder aangevoerd dat verweerders onvoldoende inzicht in de - cumulatieve - gevolgen van de onttrekkingsuitbreiding hebben gehad en dat meer onderzoek, onder meer in de vorm van een contra-expertise, had moeten worden verricht.

Ook menen appellanten dat bij de belangenafweging onvoldoende aandacht is besteed aan de door de Technische Commissie Grondwaterbeheer aangedragen alternatieven. In hun visie is niet aangetoond dat deze alternatieven niet door Parenco B.V. zouden kunnen worden benut.
Appellante sub 2 heeft ten slotte nog aangevoerd dat deze uitbreiding ten koste gaat van haar belangen bij het waarborgen van voldoende water voor de drinkwatervoorziening en dat aan de haar in de voorgaande periode verleende vergunning, in tegenstelling tot de onderhavige vergunning, een proefperiode was verbonden.

De Afdeling overweegt het volgende.

Ingevolge artikel 14, eerste lid, van de Grondwaterwet is het verboden grondwater te onttrekken of water te infiltreren, tenzij daarvoor door gedeputeerde staten een vergunning is verleend.
Krachtens artikel 14, tweede lid, van de Grondwaterwet kunnen aan de vergunning voorschriften worden verbonden ter bescherming van bij het grondwaterbeheer betrokken belangen.
Op grond van artikel 8, eerste lid, van de wet, zoals dat destijds luidde, stellen provinciale staten een plan vast dat de hoofdlijnen aangeeft voor het grondwaterbeheer in hun provincie. Krachtens het tweede lid houden gedeputeerde staten met dit plan rekening bij op grond van deze wet te nemen beschikkingen.

Met betrekking tot het bezwaar dat verweerder niet of nauwelijks op bezwaren zijn ingegaan is de Afdeling van oordeel dat het bestreden besluit weliswaar niet expliciet de bezwaren behandelt doch dat het in voldoende mate met redenen is omkleed.
In dit formele bezwaar kan derhalve geen aanleiding worden gevonden het bestreden besluit te vernietigen.

Blijkens het bepaalde in de eerste volzin van artikel 22 van de Grondwaterwet, zoals dat destijds luidde, kan, indien ten tijde van de behandeling van de aanvraag tot verlening of wijziging van een

vergunning de gevolgen van het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water onvoldoende kunnen worden beoordeeld, de vergunning voor een proefperiode worden verleend.

Ten aanzien van de inhoudelijke bezwaren stelt de Afdeling vast dat het beleid van verweerders bij het verlenen van vergunningen tot het onttrekken van grondwater in de gemeenten Renkum en Wageningen, neergelegd in de Nota "Beleid op korte termijn voor het onttrekken van grondwater in Renkum en Wageningen" uit 1983 er op was gericht de totale grondwateronttrekking terug te dringen met als belangrijkste oogmerk de Renkumse beek-west en de Heelsumse beek blijvend op natuurlijke wijze watervoerend te houden.
Voorts gold volgens de nota als uitgangspunt dat tegenover uitbreiding van de toegestane vergunning-hoeveelheden bij voorkeur ten minste gelijke beperkingen van bestaande vergunning-hoeveelheden dienen te staan.
Ten tijde van het bestreden besluit was het provinciaal beleid verder verwoord in het ontwerp-grondwaterplan dat nadien, in 1987, vrijwel ongewijzigd werd vastgesteld.
In dit plan is als beleidskeuze aangegeven dat het streven er op is gericht de watervoerendheid van beken en sprengen te behouden en vennen niet te laten verdrogen. Grondwateronttrekkingen zullen hieraan worden getoetst.
Verder is in het plan vermeld dat de provincie de drinkwaterbehoefte in het Tienjarenplan van de VEWIN honoreert.
Het gebied Doorwerth Oosterbeek is in het plan aangewezen als een gebied waarvoor bijzondere waakzaamheid geldt.
Volgens het Rijksbeleid ten tijde van het bestreden besluit diende zoet grondwater, waar nodig, bij voorrang bestemd te worden voor huishoudelijk gebruik en voor die produktieve doeleinden waarvoor een hoge kwaliteit van het water een voorwaarde is.
Voorts is het belang van het behoud van de natuurwaarden van dit gedeelte van de Veluwe in diverse nota's tot uitdrukking gebracht.
De verleende vergunning is niet in overeenstemming met het provinciaal beleid, aangezien volgens dat beleid uitbreiding van

wateronttrekking in het betrokken gebied slechts verantwoord is, indien tegenover deze uitbreiding een ten minste even grote vermindering staat.
Een dergelijke vermindering heeft de facto niet plaats gevonden. Weliswaar hebben verweerders bij het bestreden besluit overwogen, dat sprake is van een verminderde vergunningshoeveelheid, doch nu de in het verleden vergunde hoeveelheid te onttrekken grondwater niet volledig werd gebruikt en de daadwerkelijk onttrokken hoeveelheid grondwater door de in het geding zijnde onttrekking juist zal toenemen, is naar het oordeel van de Afdeling inderdaad geen sprake van een daadwerkelijke vermindering van de te onttrekken hoeveelheid grondwater.
Ter zitting is gebleken dat de vermindering van de onttrekking bij de Beukenlaan te Oosterbeek, gelet op de situering van deze locatie, een gunstige uitwerking zal hebben - en heeft gehad - op de watervoerendheid van de Heelsumse beek.
De beleidsdoelstelling om de beken watervoerend te houden en daarmee de natuurwaarden in het gebied te ondersteunen, werd aldus gerealiseerd.
Dit laat echter onverlet dat het bestreden besluit slechts voorziet in een vermindering van 1.300.000 m^3 terwijl eveneens een uitbreiding met 1.600.000 m^3 wordt toegestaan.
Voorts is ter zitting in genoegzame mate aannemelijk geworden dat de totale hoeveelheid grondwater die aan de bodem onttrokken wordt, weliswaar groter is geworden, doch af zal nemen ten gevolge van de inspanningen om het gebruik van (grond)water terug te dringen.
Daarnaast hebben verweerders bij hun bestreden besluit terecht een groot gewicht toegekend aan de belangen van Parenco B.V. bij uitbreiding van de onttrekking ter plaatse.
De Afdeling is verder van oordeel dat appellant sub 2 niet met op feiten en omstandigheden steunende gronden aannemelijk heeft gemaakt dat de drinkwatervoorziening met de uitbreiding van de onderhavige winning in gevaar komt.
De Afdeling overweegt vervolgens dat verweerders, gelet op de hen ter beschikking staande informatie, in staat waren een verantwoorde beslissing te nemen over de onttrekking.

Ter zitting is namens verweerders en Parenco B.V. verklaard dat naar alternatieven voor de wateronttrekking wordt gezocht.
Hierbij hebben zij aangetoond dat alternatieven voor de grondwateronttrekking om bedrijfstechnische en bedrijfseconomische redenen ten tijde van het bestreden besluit niet voorhanden waren.
Op grond van het vorenoverwogene komt de Afdeling tot de slotsom dat verweerders bij de afweging van de belangen in redelijkheid tot de beslissing hebben kunnen komen dat uitbreiding van de grondwaterwinning ter plaatse ten behoeve van Parenco B.V. gerechtvaardigd was.
Instandlating van het bestreden besluit zou echter, zoals gezegd, per saldo leiden tot een uitbreiding van de totale hoeveelheid te onttrekken grondwater.
Verweerders hebben niet aangegeven op welke grond een dergelijke uitbreiding, die strijdig is met hun beleid, aanvaard moet worden.
Het bestreden besluit is naar het oordeel van de Afdeling in zoverre dan ook genomen in strijd met het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat een besluit moet kunnen worden gedragen door de daaraan ten grondslag gelegde motivering.
Vernietiging op de in artikel 2, eerste lid, onder d, der Tijdelijke wet Kroongeschillen genoemde grond kan dan ook niet achterwege blijven.
De Afdeling acht termen aanwezig om met toepassing van artikel 5, eerste lid, der Tijdelijke wet Kroongeschillen zelf in de zaak te voorzien.
Aangezien de uitbreiding met 1.600.000 m^3 onvoldoende is gemotiveerd en gezien het feit dat namens Parenco B.V. ter zitting is verklaard dat een uitbreiding tot 5.700.000 m^3 voor haar aanvaardbaar is, is de Afdeling van oordeel dat de door verweerders toegestane uitbreiding dient te worden beperkt tot 1.300.000 m^3.

Beslissing:

De Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State;
Gezien de Tijdelijke wet Kroongeschillen, de Wet op de Raad van State en de Grondwaterwet;

Recht doende in naam der Koningin:

I. vernietigt het besluit van verweerders van 24 maart 1987, no. MW87.7041-MW42-01 inzake de verlening van een vergunning voor het onttrekken van grondwater, in zoverre hierbij de maximaal te onttrekken hoeveelheid is vastgesteld op 6.000.000 m^3 per jaar;
II. bepaalt dat ter zake van de op 24 maart 1987 door verweerders aan Parenco B.V. verleende vergunning, de maximaal te onttrekken hoeveelheid grondwater 5.700.000 m^3 per jaar bedraagt;
III. verwerpt de beroepen voor het overige;
IV. gelast dat de provincie Gelderland aan appellanten afzonderlijk het door hen ingevolge artikel 32, vijfde lid, van de Wet op de Raad van State gestorte recht, zijnde ƒ 150,--, vergoedt.

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 15 september 1993 door 5.1.2e Voorzitter, 5.1.2e Lid, en 5.1.2e, Lid, in tegenwoordigheid van 5.1.2e ambtenaar van Staat.

5.1.2e
ambtenaar van Staat

5.1.2e
Voorzitter

Uitgesproken in het openbaar, overeenkomstig artikel 100, eerste lid, van de Wet op de Raad van State.

Voor eensluidend afschrift,
de Secretaris van de Raad van State,
voor deze,

5.1.2e

No. G06.87.0467.
Verzonden: 26 NOV. 1993

Gedeputeerde Staten

provincie GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 80
e-mail post@gelderland.nl
internet www.gelderland.nl

Norske Skog Parenco B.V.
Industrieterrein Veerweg
Postbus 1
6870 AA RENKUM

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND
Ind. nr.
Ingek. 31 MRT 2003
KOPIE GEZ AAN:
Class. nr.
TE BEH. DOOR
KOPIE AAN

datum
25 maart 2003

nummer
MW2003.13823

onderwerp
Wijziging tenaamstelling vergunning Grondwaterwet

Geachte directie,

Bij schrijven van 26 februari 2003 hebt u een verzoek gedaan tot wijziging van de tenaamstelling van uw vergunning voor het onttrekken van grondwater (artikel 14, lid 5 Grondwaterwet).

Wij hebben deze wijziging aangebracht. De op 24 maart 1987 aan Parenco B.V. verleende vergunning, nr. MW87.7041-MW42-01, is thans op naam gesteld van Norske Skog Parenco B.V.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

5.1.2e

3601-007-1

mw. C.J. Compaijen
dienst Milieu en Water
senior cluster Juridische Zaken en Vergunningverlening

coll. -/pr
code: 95466/ME

inlichtingen bij 5.1.2e

e-mail

verzonden 27 MAART 2003

doorkiesnr. 5.1.2e